

آينه

ایران

ما همه باختم، تو برنده باش

● **مسعود میر:** مدیران سیما انگار حالا برای دستیابی به اهداف و منافع‌شان هم حاضرند قید مخاطبان خود را بزنند و با یک بی‌تدبیری پربیننده‌ترین برنامه تلویزیون را به حاشیه ببرند و هم بنا را گذاشته‌اند بر بی‌توجهی حتی به‌نظر مراجع. سؤال اینجاست که حذف ۹۰ یا اصرار بر پخش مسابقه‌ای مثل برنده باش مصداق خودرایی و بی‌توجهی به نگاه و نظر مردم نیست؟
چطور می‌شود که صداوسیما جمهوری اسلامی به تعاملی با اسپانسرهای خاصش برسد که برای حفظ آنها و نظرات‌شان این‌گونه چشم‌هایش را به روی واقعیت‌ها ببندد؟ البته نباید فراموش کرد که تلویزیون مشکلاتی فراتر از این یکی، دو برنامه هم دارد. انتشار ویدئویی از محمد سرفراز، رئیس سابق صداوسیما در خارج از کشور از یک سو و از سویی ضعف‌های مدیریتی صداوسیما که در بزنگاه‌هایی مانند انتخاب مدیر جدید شبکه ۳ سیما، عدم حمایت از برنامه محبوب ۹۰ و تن‌دادن به ماجراجویی جوان‌هایی که به‌عنوان مشاور و مدیر در صداوسیما اختیارات بی‌حدوصری دارند نشان می‌دهد که دیوار اعتماد ترک‌خورده میان مردم و مهم‌ترین رسانه کشور در آستانه فروپاشی است و این اتفاق ناگوار برنده‌ای لاقال در جبهه مردمی و دلسوزان کشور نخواهد داشت.

روزگار

توپ در زمین آمریکاست

● **حسن بهشتی‌پور:** پیشنهاد وزیر خارجه کشورمان مبنی‌بر تبادل زندانیان دو کشور ایران و آمریکا به نوعی انداختن توپ در زمین آمریکایی‌هاست که باید دید عکس‌العمل آنها در این رابطه چه خواهد بود. هر چند کلیت بحث آمریکایی‌ها توقع آزادی زندانیان به صورت یکجانه‌ای از سویی ایران است که ما هیچ منطقی سازگار نیست، اما این پیشنهاد می‌تواند حداقل شروع خوبی باشد برای اینکه چنر نفر آدم بیگانه که فقط جرمشان این بوده که تحریم‌های آمریکا که به ناحق و ناروا علیه ملت ایران برقرار شده را دور زنند و سعی کردند وسایل و امکانات مورد نیاز ایران را فراهم کنند و به این جرم در زندان هستند، آزاد شوند. این تبادل می‌تواند به این موضوع کمک کند تا کسانی که برای کشورشان تلاش کردند تا شرایط تحریمی برای مردم آسان‌تر نشود، از زندان آزاد کشوند و شاید هم تحلیلی باشد برای اینکه در زمینه سایر موضوعات مورد اختلاف هم مرحله‌به‌مرحله مشکلات حل گردد. به‌هرحال اصل بحث این است که به معنای مذاکره نیست.

انتقاد

فقدان یک سرمایه‌انسانی

● **عباس عبدی:** شاید موقعیت آقای کرباسچی موجب شد که دادگاهی با ضوابط کامل تشکیل شود و وکلای مجربی چون مرحوم کشاورز نیز عهده‌دار دفاع از متهم شوند. اگرچه مردم آقای کشاورز را از خلال دفاعیاتش در این دادگاه به‌ خاطر می‌آورند ولی برای امثال بنده یادداشت‌های حقوقی و دیدگاه حقوقی را که ایشان ترویج می‌کرد میراث ماندگار اوست. هنگامی که از زاویه‌ه حقوقی به یک پدیده و موضوع نگاه نشود نوعی همگرایی و فهم مشترک را ایجاد خواهد کرد زیرا حقوق چارچوبی به نسبت روشن (فارغ از درستی یا نادرستی یک ماده قانونی آن) دارد که دآوری و فهم مسائل در این چارچوب کمتر تحت‌تأثیر سلیقه‌ها قرار می‌گیرد. حقوق مهم‌ترین هنجاری است که همراه با ضمانات اجراست، بنابراین رکن اصلی نظم اجتماعی است. در نتیجه ضرورت دارد که در ذیل این نگاه نیز به دآوری و تحلیل مسائل پرداخت. متأسفانه در جامعه ما نگاه حقوقی در حاشیه است. حتی مقامات حقوقی و قضائی نیز کمتر از ادبیات و این نگاه سود می‌جویند. آنان نیز ترجیح می‌دهند از ادبیات سیاسی – اخلاقی و کلامی و حتی تهذیب استفاده کنند. «درحالی‌که برای جافقاندن حقوق به‌عنوان فصل‌الخطاب همه نگاه‌ها، لازم است که ادبیات و نگاه حقوقی ترویج شود. ادبیات آقای کشاورز نه‌فقط حقوقی و متین و دلنشین بود، بلکه به نسبت خالص نیز بود. یعنی در متون و یادداشت‌های حقوقی‌اش از صنایع ادبی سوءاستفاده نمی‌کرد و اجازه نمی‌داد که...

کیهان

مطالبات مردم از قوه قضائیه

● **محمدحسین محترم:** وظیفه مهم و اساسی قوه قضائیه پیشگیری از به‌وجودآمدن «اُبریدهرکاران بانکی» و «سلطان»‌های فساد است. سؤال این است مگر رانت‌خواران و مفسدان یک‌شبه اُبریدهارکار بانکی و سلطان فساد می‌شوند؟ این نقد به قوه قضائیه در دوره قبل وارد است که چشمان نظارتی و قضائی هنگام شکل‌گیری چنین مفسدانی کجا بودند؟ لذا این انتظار از قوه قضائیه با مدیریت جدید وجود دارد که چهارچشمی مراقب باشد تا سلطان‌ها و اُبریدهرکاران جدید و بعضاً «یقه‌سفید» به وجود نیایند؛ برخورد آتی و قاطع با جرم هنگام وقوع جرم بدون هیچ مصلحت‌جویی و ملاحظه‌ای انتظار بحق مردم از دستگاه قضا می‌باشد. سؤال این است که چرا در پرونده‌هایی که پای برخی از مدیران دولتی و سیاستون در میان است بعد از اینکه سال‌ها از وقوع جرم می‌گذرد، سراغ مجرمین می‌روند؟ اگر برخورد قاطع و بهنگام باشد، بازدارنده و پیش‌گیرنده از بروز و گسترش فساد خواهد بود.

politics@sharghdaily.ir

دیپلماسی

بررسی پیشنهاد دیپلماتیک تبادل زندانیان ایران و آمریکا

مأموریت سخت

زینب اسماعیلی، حسین جلالی: اکنون گزینه تبادل زندانی با ایران روی میز دونالد ترامپ، رئیس جمهوری آمریکا است؛ البته از شش ماه پیش این گزینه مطرح شده است. جواد ظریف در نیویورک، در یک سخنرانی از این پیشنهاد پرده برداشته است. درحالی‌که تیم ترامپ مدعی علاقه‌مندی به مذاکره با ایران است، سخنی از این پیشنهاد تهران به میان نیاورده است. واشنگتن تعدادی زندانی در ایران دارد، به نوشته سی‌ان‌ان، مایکل وایت، نظامی سابق آمریکایی بازداشت‌شده در مشهد، زی یو وایت، دانشجوی دانشگاه پرینستون، باقر و سیامک نمازی و نزار زکا، شهروند لبنانی

یک گام روبه‌جلو

دنیال زمینه تماس و مذاکره با ایران است، اکنون این علامت و فرصتی است در راستای فراهم‌شدن زمینه گام روبه‌جلو. اگر آمریکا تنها دنبال بهانه برای ادامه فشار بیشتر بر ایران باشد، دراین‌صورت این پیشنهاد شاید جدی تلقی نشود. ظاهراً جمهوری اسلامی در راه تعدیل شرایط مخرب جاری جدی و مُصر است. مصاحبه ظریف با شبکه فاکس‌نیوز به‌عنوان شبکه مورد علاقه ترامپ نشان می‌دهد که از حوزه‌های مختلف پیام‌ها و نشانه‌هایی برای ایجاد فضای مناسب داده و نطرات آنان برای به‌چالش‌کشیدن ایران کافی نبوده و نیست. آمریکا در مقابل کشورهای مخالف تحریم کامل قرار گرفته است. اتحادیه اروپا، روسیه، چین، هند و حتی برخی از متحدان نزدیک آمریکا نیز نمی‌توانند با تحریم کامل خود را هماهنگ کنند و به‌طور علنی نارضایتی خود را از همسویی ارائه دولت ترامپ اعلام کرده‌اند. از سوی دیگر جمهوری اسلامی ایران همواره از سوی آمریکایی‌ها و تبلیغات گسترده آنان متهم به نقض شدید در حوزه حقوق بشر شده و همه‌ساله از سوی دستگاه سیاست خارجی آن محکوم می‌شود.ازاین‌رو در شرایط کنونی به نظر می‌رسد که طرح پیشنهادی جمهوری اسلامی که از سوی آقای ظریف و آن هم در گذشته ارائه شده، یک اقدام حساب‌شده برای رفع جنبه‌هایی از تبلیغات ضدایرانی دولت ترامپ باشد. اگر دولت ترامپ آن‌گونه که برخی از کارشناسان اعتقاد دارند که او به چنین تاکیدی داشته باشد.

نسیه در برابر نقد

رسانه‌ها از احتمال برخورد نظامی میان دو کشور خبر می‌دهند، ظریف به نشانه حسن نیت تهران، پیشنهاد تبادل زندانیان را مطرح کرده است. با اجرای این پیشنهاد، تعدادی از ایرانی‌ها و ایرانی – آمریکایی‌ها که برای سال‌ها در حبس به سر می‌برند، آزاد می‌شوند و به کانون خانواده‌هایشان برخواهند گشت. با این حال، برخلاف تبلیغات فراوان آمریکایی‌ها برای آزادی زندانیان در ایران، واکنش واشنگتن به پیشنهاد ظریف، سازنده نبود. دولت آمریکا اعلام کرد: «ایران می‌تواند با آزادکردن اتباع آمریکایی جدید خود را در زمینه مسائل کنسولی از جمله مسائل مربوط به ایرانی – آمریکایی‌های بازداشتی یا محکوم نشان دهد». به عبارت دیگر، آمریکا انتظار دارد ابتدا ایران تمامی زندانیان ایرانی – آمریکایی را آزاد کند و سپس واشنگتن فقط دسترسی کنسولی را به ایرانی‌های زندانی در آمریکا فراهم کند. در حقیقت، آمریکا در پی «تبادل زندانیان» نیست و معامله نسیه در برابر نقد را دنبال می‌کند؛ روشی که به آزادی زندانیان دو طرف کمک و اعلام سیاست «صدارت صفر» نفت ایران، برخی از

موفق نخواهد بود

شدیم. بخش درخور توجهی از ادبیات ظریف در سفر به آمریکا معطوف به بازتولید اندیشه‌های مماشات است؛ طرح موضوع مبادله زندانیان ایران و آمریکا، البته‌تا می‌تواند نشانه‌های یک ابتکار دیپلماتیک باشد؛ بلکه می‌تواند ماهیت انسان‌دوستانه و راهبردی هم داشته باشد؛ اما واقعیت این است که چه نشانه‌ای از کنش همکاری‌جویانه آمریکا، برای گذار از مشکلات موجود به چشم می‌خورد؟ ترامپ، پمپئو و بوتلتن ماهیت یکپارچه دارند؛ نباید فکر کرد که دیدگاه آنها با تمایزهایی همراه است. الگوی رفتاری تیم یادشده در برخورد با ایران مبتنی بر دیپلماسی اجبار است؛ یعنی اعمال فشارهای ساتاری دارد. سیاست آمریکا براساس نشانه‌هایی از رئالیسم تهاجمی شکل گرفته و در ذهن یکایک کارگزاران سیاست خارجی و حوزه سیاست‌گذاری نگره آمریکا معنا پیدا کرده است؛ بنابراین اگر دربار ایران متحده باید قالب‌های بنیادین سیاست قدرت را درک کرد که در آن بهره‌گیری از سازوکارهای مماشات و سازش هیچ‌گاه نمی‌تواند مطلوبیت لازم را در پی داشته باشد. الگوی رفتاری دیپلماسی هسته‌ای ایران در سال‌های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۶ مبنی بر نشانه‌هایی از مماشات بود. به همین دلیل است که نتوانست تداوم چندانی داشته باشد و در نتیجه با غافلگیری و بحران و برگشت‌پذیری روبه‌رو

وزیر خارجه ایران که برای شرکت در «اجلاس چندجانبه‌گرایی و دیپلماسی برای صلح» در آمریکا به سر می‌برد، در اقدامی در خور توجه، پیشنهاد تبادل زندانیان دو کشور را مطرح کرد. او ضمن ارائه پیشنهاد

امیرعلی ابوالفتح

امیرعلی ابوالفتح
کارشناس آمریکا

امیرعلی ابوالفتح
کارشناس آمریکا

مهدی ذاکریان

مهدی ذاکریان
کارشناس روابط بین‌الملل

مهدی ذاکریان
کارشناس روابط بین‌الملل

اعتقاد من این است که وزیر امور خارجه شخصی دانشمند و با مهارت بالای دیپلماتیک است که در نظام بین‌الملل حرفه‌ای عمل کرده و می‌کند. منتها در این موضوع خاص نگاه من متفاوت است. بر این باور هستم که نگاه و دیدگاهی که ایشان درباره زندانیان مطرح کرد، ممکن است دیدگاهی باشد که در بخش‌هایی از نظام مورد توجه قرار گرفته و ایشان به‌عنوان مجری سیاست خارجی، چنین چیزی را اعلام کرد. ورود به چنین موضوعی را من اساسا درست نمی‌دانم. ما در دهه ۶۰ خورشیدی زندگی

مطالبات و ارزیابی‌های جامعه جهانی برای گشایش فضای مذاکره از بهره‌گیری از مسائل زندانیان عبور کرده است. معمولاً در نظام بین‌الملل سعی می‌کنند به مسائل اسرا، زندانیان و گروگان‌ها از منظری انسانی نگاه کنند. توجه به این سمت است که دولت‌ها باید گشایش‌هایی را به وجود بیاورند تا افراد هرچه

علی ماجدی

علی ماجدی
سفیر پیشین ایران در آلمان

علی ماجدی
سفیر پیشین ایران در آلمان

علی ماجدی
سفیر پیشین ایران در آلمان

من به پیشنهاد تبادل زندانی بین ایران و آمریکا که اکنون روی میز قرار گرفته، دو دو منظر نگاه می‌کنم؛ اول از منظر سیاسی، دوم از منظر فتح باب مذاکره. در بعد انسانی باید بگویم به عنوان سفیر پیشین ایران در آلمان، تا زمانی که در برلین بودم، دو نفر ایرانی به اتهام دوزندن تحریم‌های ایران در آلمان زندانی بودند که یک‌نفرشان به آمریکا مسترد شد و نفر دیگر در انتظار تعیین تکلیف بود که قرار بود او هم به آمریکا مسترد شود. صرف‌نظر از این موارد خاص، این موضوع از بعد انسانی می‌تواند منجر به بازگشت این زندانیان به وطن شود و حرکت مناسب و معقولی است. ما باور داریم که حتی در مسائل سیاسی نیز باید بعد اخلاقی و انسانی قضایا را مدنظر قرار دهیم از همین رو چنین پیشنهادی قابل تأمل است. اما از بعد دیگر- می‌توان موضوع را

ساسان کریمی

ساسان کریمی
کارشناس روابط بین‌الملل

ساسان کریمی
کارشناس روابط بین‌الملل

ساسان کریمی
کارشناس روابط بین‌الملل

در موضوع پیشنهاد محمدجواد ظریف درباره تبادل زندانیان میان ایران و ایالات متحده آمریکا برداشت اولیه می‌تواند فرستادن پیامی برای آغاز نوعی مذاکره به نظر برسد؛ اما واقع امر آن است که ظریف با این کار قصد آن را دارد تا توپ را در زمین ترامپ انداخته و امکان مذاکره را به طور کلی منتفی اعلام کند. به نظر می‌رسد این پیام به‌خوبی دریافت شده است؛ هرچند نباید در سطح عمومی آن را به معنای گشایشی اساسی و بیش از آنچه می‌تواند بر افکار عمومی و محافل تأثیرگذار باشد، ارزیابی کرد. ضمن آنکه او در گامی فراتر از آنچه اظهار نظر سنتی مقامات دیپلماتیک درباره پرونده‌های قضائی ذکر می‌کنند - یعنی استقلال قوه قضائیه - خود را از نوع چنین مواردی جدا نشان داده و صرفاً به «امکانات» یک وزیر خارجه اشاره کرده. این موضوع هم در داخل و هم در خارج به نفع او و دستگاه دیپلماسی است و از فشار بر هر دو خواهد کاست.

تبادل یا تعامل؟

از این‌رو ظریف، با هوشمندی، در حال تحریک دیپلماتیک ترامپ است. تاالفا آزادی زندانیان آمریکایی یکی از ۱۲ شرط اعلام‌شده آمریکا برای توافق جدید با ایران است؛ اگرچه آمریکا در جواب پیشنهاد ظریف خواستار آزادی بی‌قیدوشرط زندانیان شد اما شروع مکاتبات و پیام‌های دیپلماتیک در این موضوع، نشان از تمایل طرفین به گفت‌وگو دارد. رابعا شروط هسته‌ای آمریکا جهت توافق جدید،

نگاه

تلاش برای حفظ دشمنی

پیر محمد ملار هی

پیر محمد ملار هی
کارشناس شبهه‌قاره

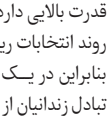
پیر محمد ملار هی
کارشناس شبهه‌قاره

پیر محمد ملار هی
کارشناس شبهه‌قاره

● درباره پیشنهاد تبادل زندانی بین ایران و آمریکا که آقای ظریف مطرح کرده، ملاحظاتی جدی وجود دارد که از عملیاتی‌شدن آن جلوگیری می‌کند. هرچند به‌لحاظ تبلیغاتی آقای ظریف، به‌اصطلاح توپ را به زمین آمریکا انداخته است، اما تأثیرگذاری چندانی را نمی‌توان برای آن متصور بود. چند ملاحظه مهم‌تر به نظر می‌رسند: ۱- نگاه ایران و آمریکا در ارتباط با زندانی‌های یکدیگر متفاوت است. ایران، آمریکایی‌های زندانی را در دو طیف با ملیت آمریکایی و ملیت ایرانی – آمریکایی (دوتابعیتی) درگیر در عملیات جاسوسی می‌داند. این در حالی است که در نگاه آمریکا این افراد جاسوس نیستند، بلکه معتقد هستند ایران آنها را گروگان گرفته تا با کسان‌ی مبادله کند که در جهت نقض تحریم‌های ایران تلاش کرده‌اند یا در طرح‌های تئورستی دخالت داشته‌اند. فاصله بین این دو دیدگاه به‌قدر کافی عمیق است و به‌سادگی نمی‌توان به تبادل زندانی دو طرف امیدوار بود. ۲- موضوع تبادل زندانیان مطرح‌شده از سوی آقای ظریف در آمریکا، در سطح دولت، افکار عمومی و حتی رسانه‌ها، مخالفان جدی دارد و آن را نوعی عقب‌نشینی ترامپ می‌دانند. به تلقی آنها این نوعی باج‌خواهی از طرف ایران است. این فضای سنگین به دولت ترامپ اجازه نمی‌دهد به تبادل زندانیان اقدام پیدا کند. ۳- محاسبات انتخاباتی و رقابت جمهوری‌خواهان و دموکرات‌ها مطرح است و عملاً دست دولت ترامپ برای تبادل زندانیان بسته است، چراکه این برداشت وجود دارد که دموکرات‌ها از آن بهره می‌برند و چنین اقدامی در مقابل ایران را تسلیم وناموس خواهند کرد. ۴- چنین مبادله‌ای می‌تواند به‌عنوان آغاز روندی باشد که می‌تواند تابوی مذاکره با آمریکا را بشکند و به‌دنبال آن در زمینه‌های دیگر هم بتوان مذاکره کرد. درباره این موضوع در داخل نیز جناح‌بندی‌های داخلی با مشکل و اختلاف‌نظر روبه‌رو هستند. بخشی به‌طور جدی بر این باور است

که در مقابل آمریکا باید در موضع قدرت ایستاد و فقط در موضع قدرت است که آمریکا دست از شیطنت و ضدیت برمی‌دارد. در غیر این صورت، هر قدمی که ایران عقب‌نشینی کند، دولت ترامپ دو قدم جلوتر خواهد آمد. ظریف در این جناح قرار ندارد. ۵- با توجه به جناح‌بندی‌های داخلی، جناح اصولگرا چنین امتیازی که بتواند یک مشکل ولو کوچک را آمریکا را حل کند به دولت روحانی نخواهد داد. به نظر می‌رسد اگر روزی شرایط برای معامله با آمریکا مساعد شود، جناح اصولگرا خود این امتیاز انحصاری را کسب و به رقب اصلاح‌طلب یا میانه‌رو نخواهد داد. ۶- ترامپ و تیم او به دشمنی با ایران و اتخاذ مواضع سخت برای انتخابات ریاست‌جمهوری پیش‌رو نیاز دارند و به احتمال زیاد همچنان این موضع را حفظ خواهند کرد. در ایران نیز جناح اصولگرا به ادامه دشمنی با آمریکا نیاز دارد و آن را موجب تقویت موضع خود تصور می‌کند. موضع اسرائیل، هر دو طرف به این دشمنی نیاز دارند و آن را موجب تقویت موضع خود تصور می‌کند. موضع اسرائیل، عربستان و امارات کوئیدن بر طبل تشدید اختلافات ایران و آمریکا‌ست. لابی اسرائیلی و عربی در آمریکا قدرت بالایی دارد و ترامپ مجبور است تأثیر آنها را بر روند انتخابات ریاست‌جمهور آتی مدنظر قرار دهد؛ بنابراین در یک جمع‌بندی کلی، به نظر من طرح تبادل زندانیان از منظر تبلیغاتی فراتر نخواهد رفت یا لاقال به این زودی‌ها عملیاتی خواهد شد، مگر اینکه بتوان تصور کرد که اتفاق خاصی در مناسبات ایران و آمریکا امکان‌پذیر باشد.

در مسیر صلح

قاسم مجعبدی

قاسم مجعبدی
مدیرکل اسبق وزارت خارجه

قاسم مجعبدی
مدیرکل اسبق وزارت خارجه

قاسم مجعبدی
مدیرکل اسبق وزارت خارجه

● بنا بر اعلام وزارت امور خارجه کشورمان، این اقدام، پاسخ متقابل ایران به درخواست آمریکا برای آزادی زندانیان آمریکایی در ایران بوده است. بااین‌حال اگر این پیشنهاد علاوه بر جنبه‌های انسانی آن که باعث رفع آلام زندانیان دوطرف می‌شود، هم‌زمان زمینه‌ساز برقراری مجدد گفت‌وگو و تماس‌های مستقیم مقامات رسمی دو کشور شده و به کاهش یا توقف روند جاری و فزاینده تشنج بین جمهوری اسلامی و ایالات متحده کمک کند، اقدامی مناسب و در راستای منافع ملی، صلح و آرامش ارزیابی می‌شود.

مصلح ملی ایران ایجاب می‌کند که مناقشات و اختلافات فی‌مابین جمهوری اسلامی و آمریکا از طرق مسالمت‌آمیز و دیپلماتیک حل‌وفصل شود تا در تعاقب آن تحریم‌های اقتصادی کشور برداشته شود. درعین‌حال همواره باید احتمال وقوع جنگ و درگیری نظامی را به حداقل رسانیده و نهایتاً تا بین برد تا مانع سوءاستفاده جریانات افراطی، جنگ‌طلب و تروریستی‌شد. درهرحال اگرچه به نظر می‌رسد فرصت‌های زیادی از دست رفته اما باز هم می‌توان امیدوار بود رهبران دو کشور همچنین کشور‌های منطقه، روش‌های دیپلماتیک را سرلوحه سیاست‌های خود قرار دهند؛ چراکه مطمئن‌تر و کم‌هزینه‌تر از دیگر راه‌ها برای حل‌وفصل منازعات است.